

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Етика та деонтологія у практиці фізичного терапевта,
ерготерапевта**

Освітня програма 227 «Фізична терапія. ерготерапія»

Магістерський рівень
Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Протокол № 1 від “ 04 ” вересня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Етика та деонтологія у практиці фізичного терапевта, ерготерапевта
Освітня програма	«Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	227 «Фізична терапія, ерготерапія»
Галузь знань	227 Охорона здоров'я
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Мета: формування у студентів етичних принципів медичного фахівця та вміння застосовувати їх в конкретних професійних ситуаціях; ознайомити студентів з сучасним етапом розвитку медичної етики, біоетики, медичної деонтології в Україні і за кордоном.</p> <p>Цілі вивчення дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни для створення оптимальної моделі поведінки у колективі, з пацієнтами та їх родичами; – Надання студентові сучасної інформації щодо нормативно-правового регулювання професійної діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; – Набуття відповідних навичок професійного спілкування.
Компетентності
<p>Магістр фізичної терапії, ерготерапії повинен мати:</p> <p>ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК 07. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та</p>

інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану.

СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії.

СК 04. Здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня.

СК 05 Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.

Програмні результати навчання

ПР 04. Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності.

ПР 13. Коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів.

ПР 16. Планувати та здійснювати власний професійний розвиток, планувати та оцінювати професійний розвиток колективу.

ПР 17. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПР 19. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Визначення та статус етики та деонтології в системі медичних наук.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Визначення, роль та статус етики та деонтології в системі медичних наук. Історія становлення. Етика та деонтологія у практиці фізичного терапевта, ерготерапевта	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
2.	Міжнародні та вітчизняні документи правового забезпечення професійної діяльності лікаря, фізичного терапевта, ерготерапевта. Етапи розвитку етики і деонтології.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <ul style="list-style-type: none"> • Основні міжнародні конвенції та документи, що регламентують професійну діяльність медичних працівників • Правове забезпечення професійної діяльності лікаря в Україні. • Закон України «Основи законодавства 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<p>України про охорону здоров'я»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Права медичного працівника згідно законодавства України • Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів. 	
3.	Лікарська таємниця. Лікарська помилка.	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення і суть лікарської таємниці. • Моральні і правові аспекти збереження лікарської таємниці. • Історія розвитку лікарської таємниці. • Можливі обмеження права пацієнта на конфіденційність. • Лікарська помилка. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4.	Ятрогенії: основні їх причини, наслідки, лікування і профілактика.	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення ятрогеній. • Класифікації. • Дефект надання медичної допомоги. • Причини виникнення ятрогеній. • Види ятрогеній. • Наслідки ятрогенних захворювань. • Лікування ятрогеній. • Профілактика ятрогеній. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
5.	Етичні проблеми евтаназії. Біоетика.	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення поняття «евтаназія» • Основні види евтаназії. • Визначення поняття «термінальний стан», 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<p>«клінічна та біологічна смерть»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дати характеристику дистаназії і ортотаназії. • Характеристика «активної» та «пасивної» евтаназії • Визначення статусу мертвого тіла в медицині. • поняття «трансплантологія» • Визначити поняття «хоспіс»: медичне та соціальне значення; основні функції хоспісів. • Біоетика: історія розвитку, предмет, правове забезпечення. • Основні міжнародні документи, що регламентують права пацієнта. 	
6.	<p>Професійна адаптація. Робота у колективі. Професійне та емоційне вигорання: причини, симптоми, профілактика</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Ознаки згуртованого колективу Фактори групової згуртованості. Психологічна сумісність у колективі. Тип комунікативної поведінки Згуртованість і сумісність. Професійна адаптація. Стадії і методи адаптації. Визначення синдрому емоційного професійного вигорання. Причини, що сприяють розвитку синдрому. Ознаки виникнення синдрому професійного вигорання. Особиста профілактика синдрому вигорання у медичних працівників. Запобігання виникнення синдрому зі сторони керівництва закладу охорони здоров'я.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Знання термінів	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
30	10	10	50	100

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, максимально – 30 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,1, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 10 балів), оцінки за знання термінології (чи практичних навичок) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,1, відповідно максимальний бал може скласти 10 балів). Максимальний бал за складання іспиту – 50. Відповідно, по завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у підсумку може скласти 100 балів.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

1. Створення і демонстрація мультимедійної презентації на занятті:

60 балів – презентація з граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, без ілюстрацій, без власних пояснень, без відповідей на питання слухачів (поверхнєве володіння матеріалом).

70 балів - презентація з незначними граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, з ілюстраціями, без власних пояснень, з частковими відповідями на питання.

80 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, без власних пояснень, з можливістю відповісти на окремі питання стосовно теми презентації.

90 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі питання стосовно теми презентації.

100 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – вільне володіння текстом, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі поставлені питання, знання використаної термінології.

2. Усні відповіді на питання, що винесені на заняття, у тому числі – питання для завдань для самостійної роботи, участь у обговоренні мультимедійних презентацій інших студентів:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), лабораторне обладнання, таблиці, муляжі та інше
Література:	
<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. 2. Деонтологія в медицині: підручник (ВНЗ IV р. а.) / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна-Корнілова, Н.М. Герасимчук. 2-е вид., випр. 2018. 240 с. 3. Основи деонтології [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Ю. В. Копочинська, С. Б. Латенко. – Електронні текстові дані (549 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 87 с. 4. Мостовенко О. Поняття, ознаки та класифікація лікарських помилок. Підприємство, господарство і право, 2018, №10.- С. 37-40. https://anest.vn.ua/file/voznjuk-5-19.pdf 5. Медична етика і деонтологія: навч. посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів / Укл: Л. В. Гуліна, О. О. Зендик, Н. М. Козік – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2021 – 110 с. 6. Сучасні методологічні засади виховання особистості лікаря та провізора у вищих навчальних закладах: навч. посіб. / А. В. Магльований [та ін.] ; за заг. ред. Б. С. Зіменковського ; МОЗ України, Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького. — Львів : Кварт, 2018. — 164 с. 7. Козиряцька, С. А. Основи християнської етики і моралі : навч. посіб. для студентів III-VI курсів мед. ф-тів / С. А. Козиряцька ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра культурології та українознавства. — Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. — 108 с. 27-42(075.8) К 59 98. 8. Козиряцька, С. А. Основи християнської моралі: навч. посіб. для студентів III-VI курсів мед. ф-тів / С. А. Козиряцька ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра культурології та українознавства. — Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. — 137 с. 27-42(075.8) К 59 99. 9. Основи біоетики та біобезпеки: навч. посіб. для студентів вищ. медичної освіти ступеня магістра, які навчаються за спеціальностями 221 "Стоматологія", 222 "Медицина", 228 "Педіатрія" / В. М. Бобирьов [та ін.]. — Вінниця : Нова книга, 2020. — 248 с. 	

10. Основи біоетики та біобезпеки: підруч. для студентів вищ. навч. закл. — мед. унів., ін-тів й акад. / О. М. Ковальова [та ін.]. — 2-ге вид., випр. — Київ : ВСВ "Медицина", 2017. — 392 с.
11. Евтаназія: міжнародний досвід легалізації вбивства милосердя. Швая С. В., Рудик аА Р., Шварцева М. І.// Міжнародний мультидисциплінарний науковий журнал «Логос. Мистецтво наукової думки», № 7, листопад, 2019.- с.77-81. Doi 10.36074/2617-7064.07.00.016
12. Ткаченко Т.В., Колеснікова М.В. Теоретико-правові аспекти евтаназії на сучасному етапі розвитку України/ Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки.- Том 31 (70) Ч. 1, № 2.- 2020.- С. 164-170.

Допоміжна

1. Основи медичної психології: навчальний посібник / А.В. Михальський, Л.А. Онуфрієва, Ю.А. Михальська. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори – 2006», 2016. 432 с.
2. Медичне право України: Практикум / Волков В.Д., Дешко Л.М., Мазур Ю.В. Донецьк: Сучасний друк, 2010. 249 с.
3. Назар П.С., Віленський Б.Г. Основи медичної етики. К.: Здоров'я, 2002. 343 с.
4. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України. Підручник. За заг. ред. д.ю.н. проф. С. Стеценка, К. Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність» 2008 р. 507 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фізичної терапії, ерготерапії м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 103 тел. +38(0342) 59-61-47 https://kfr@pnu.edu.ua
Викладач	Шеремета Лідія Миколаївна, доктор медичних наук, професор
Контактна інформація викладача	+380962796742 lidia.sheremeta@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
--------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора</p>

	№819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
--	--

Викладач: проф. Шеремета Л.М.